

Nr 1041

Av herr **Hermansson m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 42, om ökat ekonomiskt stöd åt barnfamiljer.*

(Lika lydande med motion nr 806 i Första kammaren)

Med proposition nr 42 1968 läggs förslag fram om ökat ekonomiskt stöd åt barnfamiljerna i form av bostadstillägg och höjda bidragsförskott. Något förslag rörande de allmänna barnbidragen framlägges dock icke. Dessa, som urholkats genom penningvärdeförsämringen, avser man varken att höja eller göra värdebeständiga. Motivet härför anges vara att en sådan höjning skulle begränsa möjligheterna att ge en kraftig förbättring åt de grupper barnfamiljer som har det största behovet av ett ekonomiskt stöd.

Det är tillfredsställande att den familjepolitiska kommitténs förslag om inkomstgraderade barnbidrag och familjetillägg utan direkt bostadsanknytning inte följts i propositionen. Principen om ett allmänt barnbidrag utan behovsprövning har enligt vår mening fortfarande starkt berättigande. Det skulle i detta fall inte behöva föreligga något antingen/eller. Välmotiverade skäl finns för såväl ett stöd till barnfamiljerna genom höjning av de allmänna barnbidragen — som därtill bör göras värdebeständiga — som att de föreslagna bostadstilläggen införes som ersättning för hittills gällande familjebostadsbidrag. Reglerna för de senare har en sådan utformning att reformen har fått en totalt för snäv tillämpning. Beträffande frågan om höjda barnbidrag och att värdesäkra desamma har utförligare motiv anförts i motionerna I: 236 och II: 288 samt I: 280 och II: 345.

Vad angår de nu gällande familjebostadsbidragen och deras ersättande med bostadstillägg ansluter vi oss till påpekandena i propositionen om de stora brister som vidlåder dessa bidrag. Utformningen har lett till att antalet bidragsberättigade barnfamiljer minskat år för år. Vänsterpartiet kommunisternas riksdagsgrupp har under ett flertal år förgäves sökt att få till stånd en ändring av bestämmelserna för familjebostadsbidragen: slopandet av zonindelningen, höjning av bidragens fasta del, inkomstgränsernas justering uppåt samt inte minst den s. k. trångboddhetsregelns uppmjukning. Här kan hänvisas till motionerna II: 93 år 1964, II: 234 år 1965 samt I: 171 och II: 230 år 1966.

Det är sålunda tillfredsställande att zonindelningen slopas och att trångboddhetsregeln mjukas upp genom att ett grundbelopp utan särskilda bo-

stadsvillkor skall utgå, vilket ökas med antalet barn i familjen. Att bostadstillägget därutöver ökas med bostadens storlek upp till viss utrymmesstandard utgör en stimulans för barnfamiljerna att skaffa sig större lägenheter, vilket särskilt understrykes i propositionen. Grundbeloppet föreslås skola utgå med 60 kr. i månaden, eller 720 kr. per år, för familjer med ett barn. Beloppet föreslås skola öka med 20 kr. i månaden, eller 240 kr. per år, för varje ytterligare barn under 16 år. Dessa bidrag skall utgå utan särskilda villkor beträffande utrymme. Ytterligare höjt tillägg kan utgå med 60 kr. i månaden upp till en utrymmesstandard enligt normen två personer per rum; kök och vardagsrum oräknade.

Högsta bostadstillägg utgår vid en familjeinkomst av 16 000 kr. per år och kr. enligt följande.

	Antal barn under 16 år				
	1	2	3	4	5—
Ej särskilda villkor . . .	720	960	1 200	1 440	1 680
2 r.o.k. .	720	1 680	1 920	2 160	2 400
3 r.o.k. .	720	1 680	2 640	2 880	3 120
4 r.o.k. och större	720	1 680	2 640	2 880	3 840

En avgörande brist i propositionen är att vid inkomstprövningen en avtrappning av tilläggen äger rum redan från en familjeinkomst överstigande 16 000 kr. Reduktionen sker efter vissa procentsatser inom vissa inkomstgränser, som av praktiska skäl tillämpas genom en stegvis avtrappning för varje påbörjat 200-tal kronor i beskattningsbar inkomst. Anledningen till att inkomstgränsen för bostadstilläggens maximibelopp fastställts till just 16 000 kr. anges vara: »Denna undre inkomstgräns är lika med den lägsta inkomstgränsen för nuvarande familjebostadsbidrag.» Dessa bidrag har som bekant varit oförändrade under en följd av år. Det finns enligt vår mening ingen som helst anledning till varför en sådan anknytning behöver ske till de hittills gällande familjebostadsbidragen, vilkas regler och inkomstgränser är helt ålderstigna. Avgörande måste vara en bedömning av inkomstgränsens skälighet.

16 000 kr. i årlig familjeinkomst är en uppenbar låginkomst, och det är oförsvarbart att reduktionen av bostadstillägget sätts in från en sådan uppenbar låginkomstnivå. Enligt bil. 1 till statsverkspropositionen (tab. 4 riksstyrelsensverkets inkomstberäkning) anges antalet gifta män i inkomsläget 16 000—20 000 kr. till 279 050 eller 15,7 %, således ett högst betydande antal. Enligt nu publicerade uppgifter från låginkomstutredningen har 80 % av de manliga löntagarna i åldern 25—64 år med fulltidsarbete en inkomst över 20 000 kr. per år.

Enligt vår mening bör inkomstgränsen för maximibelopp rimligen utsträckas till 20 000 kr. Generellt taget betyder det att jämfört med pro-

positionen kommer familjer i inkomstläget mellan 16 000 och 20 000 kr. härigenom att få 480 kr. *högre* bostadstillägg per år. Genom att reduktionen sätts in vid enligt vårt förslag 20 000 kr. påverkas bostadstilläggens storlek även för inkomsttagarna över denna gräns. Sammanlagt blir resultatet dels att 240 000 familjer får ett högre bidrag än vad som föreslås i propositionen, dels att ytterligare 110 000 familjer blir bidragsberättigade. Hur förslaget verkar framgår av nedanstående tabell:

Ökningen av familjestödet i jämförelse med prop. 42/1968 om avtrappningsgränsen sättes till 20 000 kr. inkomst

Ökat bidragsbelopp per familj (kr.)	Antal familjer med						Summa bidrag (tkr.)
	1 barn	2 barn	3 barn	4 barn	5 + barn	Summa	
120.....	25 000	10 450	5 620	750	315	42 135	5 056
180.....	—	—	—	715	—	715	129
240.....	25 000	21 550	2 550	750	245	50 095	12 023
300.....	—	—	3 060	—	—	3 060	918
360.....	50 500	67 500	26 625	9 930	2 600	157 155	56 576
420.....	—	22 600	4 375	1 600	435	29 010	12 184
480.....	—	11 750	7 600	1 350	405	21 105	10 130
540.....	—	11 750	22 800	7 970	2 555	45 075	24 341
Se anm.....						348 350	121 357

Anm. ökning jfr med förslagen i propositionen.

Den sammanlagda merkostnaden begränsar sig per helt budgetår till 120 milj. kr. och till 60 milj. kr. för budgetåret 1968/69 jämfört med förslagen i propositionen.

Betydelsen av den i denna motion föreslagna höjningen av bostadstilläggets maximibelopp till inkomstgränsen 20 000 kr. framträder särskilt starkt i samband med det i propositionen föreslagna statsbidraget om 50 % för utgivandet av kompletterande kommunala bostadstillägg vid fall av särskilt höga bostadskostnader. De statliga bidragen skall utgå för kommunala bostadstillägg som avser att täcka en viss del av den hyra som överstiger 400 kr. och för familj med ett eller två barn en *övre* gräns av 525 kr., 625 kr. för familj med tre eller fyra barn och 725 kr. för familjer med 5 eller flera barn.

Från flera hålla har kommunalmän uttalat sin beredvillighet att medverka till högre kommunala bostadstillägg än vad reglerna för de statliga bidragen medger. Situationen är emellertid som bekant den att många kommuner är hårt skattetyngda. Det vore olyckligt om en alltför stor skillnad i bidragshänseende skulle uppstå för barnfamiljer boende i olika kommuner. Ett bifall till förslaget om inkomstgränsens höjande till 20 000 kr. varifrån bostadstilläggens avtrappning börjar är sålunda även från denna synpunkt enligt vår mening välgrundat. Det bör i främsta rummet vara en statlig angelägenhet att ekonomiskt svara för det familjepolitiska stödet i så-

dan utsträckning att kompletterande kommunala tillägg endast behöver komma i fråga vid särskilda fall. Med sådana avses då det är fråga om topphyror och i övrigt då ömmande skäl talar för utgivandet av sådana kommunala tillägg.

Sammanfattningsvis vill vi anföra att med den åberopade och i motionerna I: 236 och II: 288 samt II: 345 föreslagna höjningen av de allmänna barnbidragen samt att med bifall till i denna motion föreslagna ändringar av förslagen i proposition nr 42 om ökat ekonomiskt stöd åt barnfamiljer blir det mera berättigat att tala om en stor och samlad familjepolitisk reform i enlighet med vad som utlovats från regeringshåll och som hundratusentals barnfamiljer väntat på.

Med hänvisning till det anförda föreslås,

att riksdagen — med bifall i övrigt till förslagen i Kungl. Maj:ts proposition nr 42/1968 — måtte besluta om fastställandet av en årsinkomst av 20 000 kr. från vilken inkomstgräns avtrappningen av bostadstilläggen inträder; samt att riksdagen, under punkt II c) till Bostadstillägg för barnfamiljer, m. m. för budgetåret 1968/69 under femte huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 360 000 000 kr.

Stockholm den 2 april 1968

C. H. Hermansson (vpk) Gunvor Ryding (vpk) Eivor Marklund (vpk)
Erik Karlsson (vpk) Sven Hector (vpk) Gustav Lorentzon (vpk)

i Huddinge

Axel Jansson (vpk)

Henning Nilsson (vpk)

i Gävle